

Rapport

Datum: 2 augustus 1999

Rapportnummer: 1999/340

Klacht

Op 16 februari 1999 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de Bewonerscommissie Huurders Componist te Zeist, met een klacht over een gedraging van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht. Nadat verzoekster haar klacht nader had toegelicht, werd naar deze gedraging een onderzoek ingesteld. Op grond van de door verzoekster verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoekster klaagt erover dat gedeputeerde staten van de provincie Utrecht tot op de dag van indiening van haar verzoekschrift bij de Nationale ombudsman (10 februari 1999) niet zijn overgegaan tot afgifte van een urgentiebeschikking ingevolge artikel 37, tweede lid, onderdeel a, van de Wet bodembescherming.

Achtergrond

Wet bodembescherming (Wet van 3 juli 1986, Stb. 374) Artikel 28, eerste lid:

"Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie." Artikel 29, eerste en tweede lid:

"1. Gedeputeerde staten stellen in een beschikking vast of sprake is van een geval van ernstige verontreiniging:

a. naar aanleiding van een nader onderzoek of b. naar aanleiding van een melding als bedoeld in artikel 28, eerste lid.

2. Zij beslissen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van het nader onderzoek of de melding." Artikel 37, eerste en tweede lid:

"1. Gedeputeerde staten stellen in een beschikking als bedoeld in artikel 29, eerste lid, waarbij zij vaststellen dat er sprake is van ernstige verontreiniging, tevens vast of er van urgentie sprake is om het geval te saneren, waarbij zij in ieder geval rekening houden met het risico voor mens, plant of dier als gevolg van blootstelling aan de verontreiniging, gegeven het gebruik van de bodem op het ogenblik waarop de beschikking wordt gegeven.

2. Indien gedupeerde staten vaststellen dat van urgentie sprake is als bedoeld in het eerste lid, bepalen zij dat met de sanering dient te worden begonnen:

a. zo spoedig mogelijk na de beschikking, bedoeld in het eerste lid, doch uiterlijk vier jaar nadien of b. voor een door hen vast te stellen tijdstip dat in ieder geval vier jaar ligt na die beschikking."

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werden gedeputeerde staten van Utrecht verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werden aan gedeputeerde staten enkele specifieke vragen gesteld.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoekster noch gedeputeerde staten gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. FEITEN

1. Op de locatie van de huidige Componistenwijk in Zeist hebben in het verleden bedrijfsactiviteiten plaatsgevonden. Op het terrein waren destijds onder andere een asfaltmengbedrijf, een afvalverwerker en een autosloperij gevestigd. Na de verplaatsing van de bedrijven is de grond onderzocht en gesaneerd, en is een woonwijk gebouwd. De bouwvergunningen daarvoor zijn in 1993 afgegeven door de gemeente Zeist.
2. In 1996 is een begin gemaakt met onderzoek naar de kwaliteit van het grondwater in de wijk. Uit onderzoeksrapporten van mei 1997 bleek dat in de wijk sprake is van verspreide locaties met ernstige en vermoedelijk ernstige verontreiniging in de grond en in het grondwater, en van locaties met lichte verontreiniging.
3. De resultaten van deze onderzoeken leidden in 1997 bij de gemeente Zeist tot twijfel over de vroeger uitgevoerde bodemonderzoeken en bodemsanering. In verband daarmee werd in november 1997 een projectgroep opgericht. Vertegenwoordigers van de gemeente, van de bewoners en van de provincie Utrecht maken deel uit van deze projectgroep.
4. In het voorjaar van 1998 gaf de gemeente Zeist aan een onderzoeksbureau opdracht tot een onderzoek naar de situatie in de Componistenbuurt. In deze periode werd ook een vertegenwoordiger van verzoekster toegevoegd aan de projectgroep.
5. Bedoeld onderzoeksbureau bracht in augustus 1998 een rapport uit. Uit dit rapport kwam onder meer naar voren dat een aantal plaatsen met mogelijke verontreiniging niet of niet voldoende was onderzocht.
6. Op 29 oktober 1998 organiseerde de projectgroep een informatiebijeenkomst voor de bewoners van de Componistenbuurt. Bij deze gelegenheid werden de resultaten van het onderzoek van bedoeld onderzoeksbureau toegelicht, en werd aangegeven dat er vervolgonderzoek zou worden uitgevoerd naar een aantal locaties in de wijk waarover nog niet voldoende bekend was (de zogenoemde "aandachtspunten").
7. In oktober en in december 1998 stelde de gemeente Zeist nieuwsbrieven op voor de bewoners van de Componistenwijk. In deze nieuwsbrieven werd onder meer ingegaan op de actuele stand van zaken rond het bodem- en grondwateronderzoek. In de nieuwsbrief van december 1998 is onder het kopje "Planning" het volgende opgenomen:
"...In januari 1999 zal het dossieronderzoek worden afgerond. Dan zal de projectgroep aan

de provincie en de gemeente aanbevelingen doen over de aandachtspunten. In februari/maart zal het gemeentebestuur deze aanbevelingen behandelen. Als het gemeentebestuur dan nieuw veldonderzoek nodig vindt, zal dat onderzoek in het voorjaar worden uitgevoerd. De direct betrokkenen worden zo spoedig mogelijk over de resultaten ingelicht. De eindrapportage wordt verwacht in de zomer van 1999. Via een nieuwsbrief krijgen de bewoners daarover informatie. In september 1999 zal de raadscommissie voor milieu c.a. het eindresultaat behandelen. In deze periode zal de provincie "ontwerpbeslikkingen ernst en urgentie" publiceren..."

8. Op 7 december 1998 vond een vergadering plaats van de projectgroep. In het verslag van deze vergadering is het volgende opgenomen:

"...Tijdsplanning vervolgacties. De heer (de vertegenwoordiger van de provincie Utrecht; N.o.) heeft (...) laten weten dat de provincie zich bij de voorgelegde planning zal aansluiten. Dit houdt ondermeer in, dat de beslikkingen ernst en urgentie in weken 28-34 zullen worden opgesteld en ter inzage worden gelegd. De heer (een vertegenwoordiger van de Milieudienst Zuidoost Utrecht; N.o.) geeft een toelichting bij de planning. De planning is ruim opgezet om bij eventuele tegenvallers niet meteen vast te lopen. Ook voor de bestuurlijke besluitvorming dient tijd te worden ingeruimd. De heer (de betrokken wethouder van de gemeente Zeist; N.o.) zegt dat op grond van deze planning de raadscommissie van 1 september het eindprodukt kan behandelen..."

9. In 1998 maakte een aantal bewoners van de componistenwijk in Zeist bezwaar tegen de jaarlijkse huurverhoging. Hun bezwaar hing samen met de verontreiniging van de bodem in hun wijk.

10. Bij uitspraak van 28 januari 1999 verklaarde de Huurcommissie in het ressort Utrecht het verzet van een van de betrokkenen tegen een uitspraak van de voorzitter van de huurcommissie over de redelijkheid van een voorstel tot wijziging van de huurprijs van de door hem gehuurde woning van f 954,56 met 3% tot f 983,20 per maand met ingang van 1 juli 1998 ongegrond. In haar uitspraak overwoog de huurcommissie het volgende:

"...Hoewel de commissie er zich terdege van bewust is dat de bodemvervuiling bij huurder veel commotie veroorzaakt en de onzekerheid en onduidelijkheid over de soort verontreiniging en de mate waarin het woongenot ernstig heeft geschaad, dient de commissie op formele gronden de bezwaren van huurder hieromtrent af te wijzen. Slechts indien er een zogenaamd absoluut nulpunt bestaat m.b.t. de bodemverontreiniging kan de commissie uit spreken dat een voorgestelde huurverhoging niet redelijk is. Volgens het Besluit huurprijzen woonruimte is er sprake van de aanwezigheid van een nulpunt indien uit een beslikking van Gedeputeerde Staten (GS) blijkt dat het een zeer urgent geval van ernstige bodemverontreiniging betreft, waarmee binnen 4jaar met de sanering moet worden begonnen (artikel 37, tweede lid, onderdeel a, van de Wet bodembescherming). De commissie stelt vast dat GS hier een hierboven bedoelde beslikking niet hebben afgegeven. Er is derhalve geen sprake van een absoluut nulpunt als bedoeld in het Besluit huurprijzen woonruimte..."

B. STANDPUNT VERZOEKSTER

Het standpunt van verzoekster is weergegeven onder

Klacht

. In haar verzoekschrift wees zij erop dat zij van de zijde van de provincie had vernomen dat er een beschikking als bedoeld in artikel 37, tweede lid, onder a, van de Wet bodembescherming was afgegeven, maar dat haar pas uit de uitspraak van de huurcommissie van 28 januari 1999 (zie onder A.2.) was gebleken dat een dergelijke beschikking nog niet was afgegeven. In dat verband stelde zij het volgende:

"...de provincie wil geen beschikking afgeven terwijl het onderzoek in de wijk nog niet is afgerond (dit is pas in september 1999). Wij zijn reeds 10 jaar hiermee bezig, er zijn vier verschillende onderzoeken geweest en zo worden wij steeds weer aan het lijntje gehouden. Ons woongenot is al die jaren al verstoord geweest en het wordt echt tijd dat hier wat aan gedaan wordt..."

C. STANDPUNT GEDEPUTEERDE STATEN

1. Gedeputeerde staten van Utrecht stelden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman het volgende:

``...De huurcommissie heeft de provincie gepeild wanneer voor dit geval van bodemverontreiniging een beschikking is te verwachten. De huurcommissie koppelt haar besluit over huurverhoging aan uitspraken in een beschikking waarin de ernst en urgentie van een bodemverontreinigingsgeval wordt uitgesproken. De provincie heeft de huurcommissie geïnformeerd over het besluitvormingstraject en aangegeven dat na afronding van de onderzoeken de provincie, volgens planning, voor 1 januari van het jaar 2000 een definitieve beschikking(en) zal hebben gemaakt. Ten aanzien van de opmerking van de bewonerscommissie dat de provincie zou hebben verteld dat een beschikking was afgegeven merken wij het volgende op. Mogelijk is verwarring ontstaan met de mededeling over de afgegeven beschikking voor een beveiligingsmaatregel voor het individuele geval (...)laan 123-127 in de betreffende wijk. De provincie Utrecht, in de persoon van (...), heeft bij een aantal gelegenheden (zie reactie op functioneren van de provincie) aan enkele leden van de bewonerscommissie aangegeven dat de provincie nog geen beschikking heeft afgegeven omdat het nader bodemonderzoek naar een 19-tal aandachtspunten in de wijk nog niet is afgerond. Dit onderzoek is noodzakelijk om een beschikking te kunnen nemen ingevolge wetsartikel 29 van de Wet bodembescherming (Wbb). Reactie op de klachten inzake het functioneren van de Provincie In de klacht wordt aangegeven dat de bewonerscommissie het gevoel heeft ``aan een lijntje te worden gehouden''. Wij vermoeden dat deze indruk is ontstaan doordat er sinds 1996 in de Componistenbuurt verschillende onderzoeken achter elkaar zijn uitgevoerd. Ook thans dient nader aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Wij verwachten met deze resultaten een volledig beeld te verkrijgen van de bodemverontreiniging in het totale gebied. Helaas kost het verzamelen van feiten tijd. Voor het nemen van een zorgvuldige beslissing is het noodzakelijk om de feiten gedegen te onderzoeken. In december 1998 hebben wij aangegeven dat wij de eindrapportage van het nader bodemonderzoek in de zomer van 1999 verwachten. Wij hebben gepoogd om zo concreet mogelijk te zijn over de invulling van de

beschikkingsprocedure na verschijning van het eindrapport. Deze procedure zal ongeveer een tijd van 3 maanden in beslag nemen. Er wordt gesproken over "slecht functioneren van het ambtelijk apparaat". De provincie heeft met de gemeente Zeist een projectgroep gevormd waarin alle betrokkenen (waaronder de bewoners) zitting hebben met het doel om de gemeente en de provincie te adviseren over de aanpak van het bodemprobleem in de wijk. In de projectgroep is aangegeven hoe omgegaan zal worden met bodemonderzoeken en de besluitvorming daarover. Door middel van een informatiebijeenkomst op 29 oktober 1998 zijn de bewoners van de wijk volledig geïnformeerd. Daarnaast hebben de gemeente Zeist en de Provincie de informatie in de vorm van een nieuwsbrief (oktober 1998) laten verspreiden in de gehele wijk. In haar vergadering van 7 december 1998 heeft de projectgroep, inclusief de vertegenwoordiging van de bewonerscommissie, ingestemd met de planning van het onderzoek. Daarbij is tevens aangegeven dat met het voorbereiden en opstellen van één (of meerdere) beschikking(en) door de provincie wordt gestart in week 34 van dit jaar. Verder heeft de provincie, in de persoon van (...), tweemaal een direct contact gehad met (een vertegenwoordiger van verzoekster; N.o.) met het doel om informatie te geven inzake de huurkwestie. Uit die gesprekken is helaas niet gebleken dat er een klacht leefde over het slecht functioneren van de provincie. (...) Conclusies Wij hebben de klacht vergeleken met de feiten en de afspraken die in het voortraject zijn gemaakt met de projectgroep waarin de bewonerscommissie vertegenwoordigd is. In november en december 1998 hebben wij met de gemeente Zeist alle informatie aan de bewoners verstrekt omtrent de aanpak en het vervolg van het geval van bodemverontreiniging in de Componistenbuurt in Zeist. Wij kunnen de opmerkingen over slecht functioneren en aan het lijntje houden niet plaatsen in het licht van de bovengenoemde feiten. Wij betreuren het dat de bewonerscommissie haar klacht niet in een eerder stadium aan de orde heeft gesteld in de projectgroep waarin de bewonerscommissie ook vertegenwoordigd is..." 2. Met hun reactie stuurden gedeputeerde staten een aantal stukken mee, waaronder een bijlage "Feitelijke achtergrondinformatie met betrekking tot de klacht van Bewonerscommissie Huurders Componist". In deze bijlage is onder andere het volgende gesteld:

"De volgende afspraken zijn in de projectgroepvergadering van 7 december 1998 (zie onder A.8.; N.o.) gemaakt - uitvoeren extra onderzoek - januari 1999 afronding dossieronderzoek - informatie over resultaten aan direct betrokken bewoners - overige bewoners kunnen informatie krijgen bij de Milieudienst Zuidoost Utrecht - de projectgroep doet aanbevelingen over de aandachtspunten in het vervolgtraject - Eindrapportage wordt in zomer 1999 verwacht - September 1999 evaluatie door Raadscommissie van Milieu - Het voorbereiden en opstellen van één (of meerdere) beschikking(en) door de provincie wordt gestart in week 34, 1999."

Beoordeling

1. Verzoekster heeft erover geklaagd dat gedeputeerde staten van Utrecht tot op de dag

van indiening van haar verzoekschrift bij de Nationale ombudsman (10 februari 1999) niet zijn overgegaan tot afgifte van een urgentiebeschikking als bedoeld in artikel 37, tweede lid, onder a, van de Wet bodembescherming. In dat verband wees zij erop dat zij van de zijde van de provincie had vernomen dat een dergelijke beschikking al was afgegeven, en dat zij pas uit de uitspraak van de Huurcommissie in het ressort Utrecht van 28 januari 1999 had opgemaakt dat dit niet het geval was.

2. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman hebben gedeputeerde staten aangegeven welke procedure in een geval als dit wordt gevolgd, en welke informatie aan de betrokken bewoners is verstrekt. Van belang is in dat verband met name dat het onderzoek naar de verontreiniging in de Componistenwijk op het moment van indiening van het verzoekschrift nog niet was afgerond. In de nieuwsbrief die de gemeente Zeist in december 1998 heeft opgesteld, is aangegeven dat de eindrapportage van het onderzoek naar de verontreiniging in de zomer van 1999 wordt verwacht, en dat de provincie in de periode september 1999 "ontwerpbeschikkingen ernst en urgentie" zal publiceren. In het verslag van de vergadering van 7 december 1998 van de ingestelde projectgroep is aangegeven dat een vertegenwoordiger van de provincie Utrecht heeft meegedeeld dat de desbetreffende beschikkingen in de weken 28-34 door de provincie zullen worden opgesteld. Gedeputeerde staten wezen er voorts op dat mogelijk verwarring was ontstaan door de mededeling over de afgegeven beschikking voor een beveiligingsmaatregel voor enkele percelen in de wijk.

3. Ingevolge artikel 29, tweede lid, van de Wet bodembescherming dienen gedeputeerde staten zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen dertien weken, na ontvangst van het nader onderzoek te beslissen of er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging. Op grond van artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming dienen zij in hun beschikking ook vast te stellen of er sprake is van urgentie om het geval te saneren.

4. Aangezien de eindrapportage van het onderzoek naar de verontreiniging in de Componistenwijk pas in de zomer van 1999 wordt verwacht, kan gedeputeerde staten niet worden verweten dat zij in februari 1999 nog niet een urgentiebeschikking als bedoeld in artikel 37 van de Wet bodembescherming hadden afgegeven.

5. Gezien de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek naar de verontreiniging in de Componistenwijk wordt het niet aannemelijk geacht dat van de zijde van de provincie aan verzoekster is meegedeeld dat al een beschikking als hiervoor bedoeld was afgegeven. Kennelijk is er, zoals gedeputeerde staten hebben aangegeven, verwarring ontstaan door de mededeling over een andersoortige beschikking.

6. Gezien het vorenstaande ziet de Nationale ombudsman geen grond om gedeputeerde staten van Utrecht een verwijt te maken. In dat verband kan nog worden opgemerkt dat het feit dat de huurcommissie het antwoord op de vraag naar de redelijkheid van een voorgestelde huurverhoging laat afhangen van de vraag of een urgentiebeschikking als bedoeld in artikel 37, tweede lid, onder a, van de Wet bodembescherming wordt afgegeven, de provincie uiteraard niet kan worden tegengeworpen. Aan de andere kant betekent dit standpunt van de huurcommissie wel dat de betrokken bewoners er een bijzonder belang bij hebben dat gedeputeerde staten na de afronding van het onderzoek

naar de verontreiniging voortvarend te werk gaan. Mede daarom mag van gedeputeerde staten worden verwacht dat zij na de ontvangst van de onderzoekresultaten zullen beslissen binnen de in artikel 29, tweede lid, van de Wet bodembescherming genoemde termijn van dertien weken. De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van gedeputeerde staten van Utrecht is niet gegrond.